

Inhoud

Handleiding 5

De orchideeënbloem 7

Orchideeënrijke landschappen 8

Orchideeënsoorten boven de grote

rivieren 10

Verdwenen boven de grote rivieren 52

Index 54

Handleiding

Hoe kunt u deze gids gebruiken?

Deze kleine gids laat u kennismaken met de orchideeën die u van nature in de Nederlandse natuur kunt tegenkomen. De gids behandelt alle orchideeënsoorten boven de grote rivieren, van Zuid-Holland tot de Achterhoek en van de Flevopolder tot de Eemshaven. Per soort kunt u kennismaken met de belangrijkste eigenschappen van een soort, ondersoort of variëteit. Op deze wijze kunt u in de meeste gevallen een orchidee die u vindt met succes op naam brengen. Waar nodig zijn verschillen tussen sterk op elkaar lijkende soorten in de tekst aangegeven. Sommige karakteristieke variëteiten worden in deze gids afzonderlijk behandeld, terwijl andere, die maar weinig van de gebruikelijke planten verschillen, bij de soortbeschrijvingen staan vermeld. De naamgeving in deze gids is voornamelijk gebaseerd op het standaardwerk *De Orchideeën van de Benelux* van auteur Karel Kreutz. De soorten worden gepresenteerd in de volgorde van de Latijnse namen.

De pictogrammen laten u een aantal belangrijke aspecten in één oogopslag zien, zoals bloeitijd, belangrijkste bloemkleur en de belangrijkste landschappen waarin u een soort kunt verwachten. Bedenk dat orchideeën opportunisten zijn die op allerlei ogenschijnlijk vreemde plekken kunnen opduiken, van een verwaarloosd gazon tot een industrieterrein. In de aangegeven landschappen maakt u echter het meeste kans om een soort te vinden. Bij Verspreiding staat globaal aangegeven in welke regio in de noordelijke helft van Nederland u een soort kunt verwachten.

Orchideeën- soorten boven de grote rivieren

Bijenorchis

Verklaring van de pictogrammen

bloeitijd

belangrijkste
kleur

hoogte

belangrijkste
biotoop

zeldzaamheid

Poppenorchis

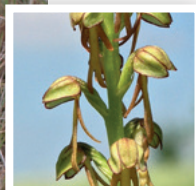
Aceras anthropophorum

🌱 5-6 🟡 geelgroen 📏 10-25 cm 🏞️ duinen 🦋 zeer zeldzaam

Verspreiding: Noord- en Zuid-Holland

- Goed herkenbare soort door de bijzondere set aan kenmerken

- Slanke, kleine plant met een stevige stengel; rozet van bladeren waarvan de bovenste de stengel omsluiten
- Langgerekte en rijkbloeiende bloeiaar die vaak een geelgroene indruk maakt
- Zeer karakteristieke bloemen, die duidelijk op een poppetje lijken; sepalen en petalen vormen een helm
- Bloemen vaak tweekleurig: groengeel met rode accenten; lip diep drielobbig met een gespleten onderste deel

Harlekijn

Anacamptis (Orchis) morio

🌱 4-6 🌸 paars 📏 10-30 cm 🌿 schraal grasland 📍 zeer zeldzaam

Verspreiding: Texel, Noord- en Zuid-Holland, Utrecht, Friesland (vooral de Waddeneilanden), Drenthe, Overijssel

- Kleine, maar krachtige plant
- Bladeren in een rozet met enkele stengelomvattende bladeren
- Korte bloeiwijze met relatief grote bloemen
- Drielobbige lip met lichter middendeel en donkere zijlobben
- Sepalen hebben groene nerven

Hondskruid en Duinhondskruid

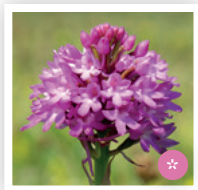
Anacamptis pyramidalis en var. *dunensis*

🌿 5-7 🌸 roze 📏 20-50 cm 🌳 duinen, grasland 📍 zeer zeldzaam

Verspreiding: Noord- en Zuid-Holland, Utrecht, Gelderland, Texel,
Groningen, Flevopolder

- Slanke plant met een lange stengel en gootvormige, smalle bladeren, vaak al wat verdord tijdens de bloei
- Piramidaal gevormde bloeiaar; zeer dichtbloemig met talrijke kleine bloemen
- Lip sterk drielobbig met twee lijsten naast de spooringang
- Spoor zeer lang en omlaag gebogen

- *Duinhondskruid*: meer gedrongen, kortere bloeiwijze, lichter gekleurd, licht s-vormige stengel

Wit bosvogeltje

Cephalanthera longifolia

🌱 5-6 ○ wit 📏 10-40 cm 🌲 loof- en naaldbos 📍 zeer zeldzaam

Verspreiding: Zuidwest-Drenthe, Twente, Veluwe

- Slanke plant met lange, smalle zwaardvormige bladeren
- Bladeren langer dan de bloeiwijze, in twee rijen langs de stengel
- Bloeiaar losjes en lang gestrekt
- Helderwitte bloemen, die vrijwel altijd niet helemaal geopend zijn
- Lip met opvallende gele vlek

Orchideerijk hooiland in een Drents beekdal

